

Hóesés Rómában

Hóesés

1986. május 10.

A hangra fordult hátra. Ismerősnek tűnt. A bolt mélyéről jött, talán az italok felől. Júlia jó tíz perce álldogált, a kezében egy fürt banánnal. A pénztáros egy férfinak csomagolt. Először kartonlapot csúsztatott egy celofánzacskóba, utána kezdte el egyenként belerakosgatni a bombont, majd hátranyúlt a polcra, és kített a veendő elé négy szalagot. Először a vöröset, aztán a szürkét tartotta a csomag fölé. A férfi egy pillanatra a pultnak szorította a hasával az aktatáskáját, majd felvette a narancssárga kötözőt. Júlia és az előtte álló nő is előrehajolt, hogy jobban lássák, miként mutat a csomagon a halvány narancs. Jobb volt, mint a másik kettő.

– Szép – sóhajtott fel a nő, akinek a kosarából a két joghurt mellett ferdén kiállt a friss hal, egészen átáztatva a papírt, és Júlia arrébb lépett, nehogy lecsöppenjen a lábára a leve.

– Maga mit gondol? Ugye a narancssárga a legszebb?

Júlia bólintott.

– Ehhez a sötétkékekhez mindenképp.

Amikor a nő arról kezdett beszélni, hogy de jó annak, aki kapja majd, a férfi kért egyet a kártyák közül is, odapróbálták a halvány sárgát, végül inkább a szürke mellett döntött.

Júlia latolgatta, hogy itt írat-e valamit az ajándékkísérőre, vagy maga ír rá, és ha már ráköötzték, akkor hogyan oldja meg.

Baci. Öt darab csók – gondolta, amikor a férfi visszafordult, és egyenesen ránézett, nézete, szemérmetlenül és éhesen, amíg a pénztárosnő leszámolta a tenyerébe a visszajárót. Épp csak lepillantott, hogy bedobja a tárcájába, aztán megint Júliát kezdte nézni.

Júlia félrefordult. Meg volt róla győződve, hogy nőnek viszi. Talán épp bocsánatot kér. Vagy megkéri a kezét. Bár a narancssárga szalag miatt vihetné akárkinek. Akár az anyjának is. A férfi tett-vett a pultnál, aztán mégis elindult.

Júlia megkönnyebbült. Unta a kéthetes, két hónapos, egyéves férfiakat, és ahogy a kamerával egyre mélyebbre és mélyebbre jutott a város rétegeiben, úgy kezdett szakadozni minden szál, ami az emberekhez kötötte. A negyvenedik születésnapján már csak tompa fájdalmat érzett, olyan volt, mint a messziről érkező hang: kissé szakadozó, halk moraj.

Hát most már biztos nem lesz. Nem lesz – gondolta, de abban a pillanatban már fel is emelte a kamerát, amikor egy fekete férfi befordult a szűk, köves térre, óriás termetű afri-

kai volt, és Júlia várta, hogy közelebb érjen a templomhoz. Tíz perce üldögélt a tér sarkán egy padon, mintha csak pihenne, és várt.

Sergio hiába faggatta, hogyan találja ezeket a képeket, Júlia nem tudta megmondani. Azt, hogy a képeket találja, egyszerűen megkeresi, mintha a város eldugná neki, mint ahogy a hús-véti nyúl a fűbe rejti a festett tojást, végre megértette a főnöke. A nyulat meg a tojásokat hosszasan mesélte, és Sergio megkérte, jövőre hozzon egy anyagot a magyar húsvétről, amire Júlia kényszeredetten rábólintott. Nem tudta, hol talál még ilyesmit. Vidéken talán – gondolta.

– De honnan tudod, hogy hol keresd a fekete férfit, aki fut a templom felé? – kérdezte megint Sergio.

– Nem tudom. Megyek az utcán, egyszer csak valahol úgy érzem, hogy ott lesz egy kép. Az azelőtti napon nem vártam volna azon a téren. Másnap sem.

Sergio intett, aztán megpaskolta az arcát. Mástól nem viselte volna el.

– Hazudsz, Giulia, szerintem te hazudsz, de nem baj.

A nevetése harsány volt, szélesre tátotta a száját, és Júlia vele nevetett. Egyszerűbb volt ráhagyni, hogy hazudik, mint elmagyarázni, amit maga sem tudott.

A város más pontjain is épp átmegy egy fekete férfi. Máshol is sír az a szeplős, vörös kis-lány, aki a múltkor bejött a képbe. Másfelé is mennek a bűvészek a gólyalábakon. Másfelé is eldobja a követ egy fiú. Másfelé is menekülnek a tüntetők. Júlia a véres arcú lányok-ról készült képekre gondolt. Nem emlékezett már, melyik évben volt. Ki akarta kerülni az egészet, egy idő óta már nem értette, mit akarnak a szocialisták és mit a kommunisták, és azt sem, hogy melyik melyik. A szélére sodródott, alig egy utcányira, és ahogy azok a lányok elkezdtek rohanni, és üvöltöztek, hogy rohadt fasiszták, tetves burzsujok, és az egyik-nek a halántékából ömlött a vér, Júlia előkapta a gépet. A lány ránézett. A nyakán kidagadtak az erek. Olyan volt, mint egy vágató ló.

– Menekülj – kiáltotta oda neki a másik nő, és Júlia bevetette magát az egyik mellékutcába.

Egyetlen kocka volt csak, egyetlen kattintás. De Sergio majdnem elsírta magát tőle.

– Csak szerencsém volt. Ha szerencse, hogy valaki menekül és vérzik, és én nem segítek, hanem fényképezek – tette hozzá.

Emlékezett, ahogy megtorpant, és elindult visszafelé. Azt a lányt orvoshoz kellene vinni – gondolta, aztán, hogy vele van a barátnője, aztán, hogy nem voltak még húszévesek. Seholy sem találta őket. Mintha felszívódtak volna.

Júlia mindenkit ismert, de szinte senkit nem engedett be. Michele és a szobrász után egy-egy férfit, rövid időre. Mindannyian a játékot játszották, amelyben a férfi férfit játszik, a nő nőt Róma előtt, de Júlia nem akart játszani. Sergio vagy Valeria, a szerkesztőség széles, oroszlánhajjú, nagyhangú titkárnője olykor meglátogatta, leugrott kávézni néhány kollégájával, máskor eltaxizott egy-egy partira Sergio különös ismerőseihez, akik közt éppúgy akadt halk szavú könyvgyűjtő, mint gyártulajdonos és festőművész.

A festővel végigbeszélgették az éjszakát a kertben. Május volt, a ház hatalmas üvegablakaiban, ahogy az akváriumban a halak, látszott, ahogy ide-oda vonulnak a vendégek. Fényképezni ment ki a narancssárga fényben mozgó estélyi ruhás halacskákat, de ahogy a feje felett megszólalt talán egy bagoly, leeresztette a gépet.

Az elvadult kert hatalmas volt, sem a végét, sem a szélességét nem tudta kivenni. A fák alatt olyan sötétség sűrűsödött, mintha megnyílt volna a város évszázadaiba vezető alagút. Júlia óvatosan indult el hátrafelé, és ahogy távolodott a kivilágított üvegdoboznak tűnő épülettől a kert mélye felé, mintha ráismert volna a helyre. Megbotlott egy kiálló gyökérben, és hogy ne essen el, belekapaszkodott a fal mellett nőtt, göcsörtös törzsbe. Innen már alig látszott a ház. A hófehér kőfal előtt nyújtózó fa ágain viaszos virágok szirma csillogott. Egészen leeresztette a gépet, a bokájáig. Lógatta, mint egy szatyrot. Ahogy nézte a virágzó fát, a korona felett a zöldeskék, majdnem fekete római eget, felettük a hold élesen kirajzolódó birkáját, úgy érezte, ezért a pillanatért jött Rómába évekkal ezelőtt. Aztán elmúlt a perc. Messze egy motor hangja szaggatta szét a csendet, valami surrogott a fal tövében, macska talán, odébb egy bagoly reppent fel, a felszabadult ág meghajlott, kirúgta magát, és rezgett még egy ideig. *A varázsló kertje* – gondolta Júlia, valahonnan ismerte ezt a címet, de nem emlékezett, honnan.

A festő mögötte szólalt meg, olyan váratlanul, hogy Júlia öntudatlan hangot hallott valahol a sikítás és a kiáltás közt. Szégyellte magát, mintha leleplezték volna, mégsem meglepetőzött. Feleslegesnek tűnt a beszéd.

– Ez itt a nagyanyám kertje – mondta a festő, aki hatalmas, rozsdabarna és penészes vásznakat festett, olyanok voltak, mint az öreg ajtók Ostiában, amelyeket megevett az idő és a sós pára, Júliának néha eszébe jutott, hogy ha haláshálót vagy kötelet dobna eléjük, teljesebb volna az egész.

– Nem hiányoznak a kötelek? – kérdezte. Húsz év telt el Rómában, mire olykor ki merete mondani, ami eszébe jut.

A festő talán ránézett.

– A képek mellől? – kérdezte, aztán beszélni kezdett a csónakok fájáról, hogy sokszor dolgozik azzal, begyűjti, aztán szétszedi, aztán az apró darabokból összerakja a képet, és azt kezeli rozsdafestéssel.

– Anyám Nápolyban született, de nagyanyám itt, Rómában – mondta, mintha mindent megmagyarázna ezzel, azt is, hogy miért nincsenek a csónakos képek előtt kötelek.

Júlia várta a menetrendszerű, éles fájdalmat, amelyet akkor szokott érezni, ha Nápoly szóba jön. Minden módon kerülte a várost, ha tehetette, nem vállalt munkát arrafelé. Sergiónak megmondta, miért.

– Nem tudok ott lenni, mert lehet, hogy ott van az apám. Lehet, hogy mellettem ül majd, és nem ismerem meg.

Sergio szétterpesztett lábbal ült, két kezét a botján pihentette. A hasától alig tudott előrehajolni, de előrehajolt.

– Megismernéd. De akkor ne menj!

Ott, helyben aláírta a papírt, hogy Júliát Udinébe küldi fotóriportra Nápoly helyett.

– Nekem ott tűnt el az apám – válaszolta a festőnek, és ahogy hiába várta a fájdalmat, elkezdte keresni a szokott helyét, két ujjnyival a köldöke fölött. Zsibbadást érzett és ernyedtséget, mintha most kelt volna fel egy mély, üres, álomtalan álomból. Hát akkor nincs apám – gondolta, amíg a festőt hallgatta, aki a háborúról beszélt, a legutóbbiról, amikor minden összekeveredett. Nem sok mindenre emlékezett, kisgyerek volt.

– Idehoztak minket utána nagyanyámhoz.

Júlia csak az utolsó mondatot hallotta meg, minden, amit a festő előtte mondott, összekeveredett a sötétzöld éggel, a végtelennek tűnő kerttel és az éles emlékkal, ahogy az apja könyököl az asztalon a sállal a nyakán az utolsó napon, amit otthon töltött. Mi van, ha nem él? – jutott eszébe, aztán, hogy mi van, ha él. Mindegy – mondta magában, és ahogy kimondta, megcsapta a kert fűszeres, édes, éjjeli illata.

Amikor hajnal felé visszamentek, Sergio rákacsintott.

– Tudtam. Egymásnak valók vagytok.

Egy barna, sovány nő végigmérte az előszobatükörben. Szikrázott az üvegen a gyűlölet.

– Fél éjjelre eltűnsz – mondta a festőnek.

A hangja kisiklott, mintha mutáló kamaszfiú lenne, aztán hadarni kezdett rekedt, mély hangon.

– Menjetek! – mondta a férfi, és Júlia karjára tette a kezét.

– A kertőnk élete tükörkép – mondta hirtelen, és kitérte az ajtót. A villa fehér lépcsőóra kékesen fénylett a holdfényben. Legfeljebb egy óra lehetett hajnalig.

– Menjetek! – mondta még egyszer, de Júlia, ahogy beült Sergio mellé, aztán összerendezte, ahogy Sergio oldalba bökte, csak fáradtságot érzett.

– Nem történt semmi, Sergio.

A férfi felhúzta a vállát, mintha duzzogna.

– Ennek négy éve nincsen senkije. Erre idehozlak neki – elharapta a mondatot. A város előtt kezdett világosodni.

Másnap dél körül ébredt. Ahogy elhúzta a függönyt, és kikönyökölt a korlátra, látta, hogy Nino felnéz. Intett neki. A fiú loholva hozta a kávéját. Júlia összefogta a mellén a pongyolát. Ninót a fiúk érdekelték inkább, ezért is engedte be, mint ahogy Nino is beengedte az életébe, épp a legbelső szoba küszöbéig. Voltaképp nem mondta, inkább csak úgy le-

hetett tudni, hogy homokos, és Júlia külön szerette azért, hogy úgy tudta elmondani mindenkinek, hogy nem mondta ki és nem hozott zavarba senkit.

– Szerelmes vagy, Júlia? – kérdezte a fiú, ahogy lerogyott a konyhaasztal mellett a szék-re. Évek óta hordta neki a kávé. Hirtelen eszébe jutott a másik pincér, Marco, aki előtte hordta évekig, akit lefényképezett, hogy tudjon képet küldeni a nagyanyjának. A két fiú arca egymásra csúszott az időben, mintha körbeért volna az eleje és a vége. Annyi helyen la-kott Rómában, de csak ezt a kettőt engedte fel magához, és Sergiőt meg Valériát, aki nem kért engedélyt, csak jött, és a férfiakat.

Senki mást. Ahogy az anyja sem. Ahogy a nagybátyjáié sem. Csak a családot. De itt nem volt család. Az anyám legalább másokhoz átjár – gondolta Júlia, aztán, amikor eszébe jutott, hogy leginkább bridzsezni, és ellenőrizni a tea minőségét, magában felnevetett. Az anyja és a nagybátyja, sőt Géza is, akiről évek óta nem hallott, azért nem engedtek be senkit, mert nem bíztak senkiben. Ő azért nem, mert akárhová költözött, mindenhol megte-remtette maga körül a csöndet. Néha úgy tűnt, nem is Rómában, hanem ebben a csöndben él, amelyet a világ bármely pontjára magával tudott vinni, Lisszabontól Marokkóig, mint egy sátrat, amit bárhol kifeszít. Csak Pesten nem tudta kifeszíteni soha. Pesten egy-máshoz értek az életek és az emberek, mint a teherautóra zsúfolt állatok, marták egymást, mégsem néztek egymásra soha, és ő látta ezt. Rómában a zsúfolt, fullasztó, szűk életterek úgy váltakoztak a hatalmas, nyílt terekkel, hogy Júlia évekig szédült, mire kiismerte magát a szegényebb negyedek sűrűjében és a kongó előcsarnokokban egyaránt, a városnak még-is megvolt a saját technikája, hogy élhető legyen.

Talán, hogy itt lehet lenni az utcán – gondolta, aztán lustán eldobta a gondolatot, amit még a pesti Júlia gondolt benne, aki kezdett eltűnni az időben. Nyolcvan körül először érezte, hogy már Rómából nézi Pestet. Eszter kapaszkodott a kezébe, a Vörösmarty téren álltak, a másik kezében gőzölgő kukoricát nyalogatta épp, aztán megkérdezte, hogy szerin-te kihűlt-e már egy kicsit.

A csíkokat mintha csak rádobálták volna a fejére, összevissza tekeredtek a sapkán, a ha-ja a szemébe lógott, az orra és a szája közt körömnyi seb varasodott. Dorka az anyjával egy macifigura előtt állt, Ladislaus épp felemelte a fényképezőgépet, hogy kattintson, amikor Eszter odaszaladt, beszaladt a képbe, és Ladislaus egy pillanatra leeresztette a gépet, aztán felemelte újra.

Júlia nem tudta eldönteni, hogy azért nem bírja nézni a családot, mert ő egyedül van, vagy azért nem, mert a velejéig hazug az egész. Ahogy Eszter ránézett, oldalra pislantva, az-tán kinyújtotta felé a szabad kezét, míg a másikkal a kukoricát a szájához emelte, egy pil-lanatra úgy tűnt, ő rontott el mindent, és Borkának volt igaza. Beállt melléjük. Amint to-vább indultak, Eszter átjött az ő oldalára, és belekapaszkodott a kezébe. Ki tudta tapinta-ni a sószemeket a tenyerén.

– Apa szomorú. Anya mérges – mondta, ahogy ketten leszakadtak mögöttük. Dorka zsebre tett kézzel bandukolt a szülei után, a kapucnit mélyen a szemébe húzta.

– Miért? – kérdezte Esztert, és megszorította a kezét.

– Mert nekik nem lett volna szabad összeházasodniuk – mondta Eszter, aztán kihúzta a kezéből a kezét, és előreszaladt.

Ahogy felnézett, látta, ahogy Borka és a férje elindul a Váci utcán. Borka, már sietett volna, de visszafogta magát, Ladislaus meg kellenlenül, lompos, lassú léptekkel, jó fél mé-terrel arrébb mellette gyalogolt, mögöttük Dorka és Eszter kézen fogva, mintha ők kísér-nék a szüleiket, és nem fordítva. Az utca szürkén nyúlt előttük, a fejük felett a kirakato-kig látszott lógni a hófelhők hasa. Este megkérdezte Borkától, nem tudják-e megbeszél-ni a dolgot Ladislausszal. Borka visszafordult a mosogatótól, aztán azt mondta, Júliának semmi köze az életéhez.

– Menj férjhez, aztán majd meglátod – vágta oda a mondatot azzal a mozdulattal, ahogy odavágta a műanyag tálat a szárítóba.

Nino előrehajolva várta a választ a kérdésre, hogy szerelmes-e.

– Tegnap voltam egy kertben, és ott volt a férfi, akie a kert – válaszolta Júlia a fiúnak, aki-nek olyan erős volt a parfümjé, hogy a szag betöltötte az apró konyhát. Ragyogott a szeme.

– Na – mondta, aztán felkapta a tálcát, és elindult kifelé.

Hetek voltak, mire kellően elhomályosodott a férfi és a kert emléke, és október lett, aztán november, mire végre nem jutott eszébe.

– Bonyolult ember – mondta Sergio egy délelőtt, amikor egész végig esett, és legyintett. Júlia úgy sejtette, a festő talán felhívta Sergiót, hogy megkérje, egy ideig ne látogassa meg és ne vigyen magával senkit, főleg őt ne.

Felkapta a kabátját, hogy leszaladjon gyümölcsért, és beállt a sorba. Akkor hallotta meg, hogy Jacopo, azon az ezüstös hangon, amely valahonnan ismerős volt neki, és ahogy hátrafordult, meglátta Caterinát és mellette a fiút. Hátraintett nekik. A kijáratnál Caterina a nyakába ugrott. Az évek alatt elkopott tőlük. Amikor Jacopo már nem örült neki, akkor kezdett elmaradozni, és Caterina nem hívta. Most előretolta a fiút, aki mellett aprónak tűnt, és öregnek.

– Tizennyolc éves – mondta Júliának.

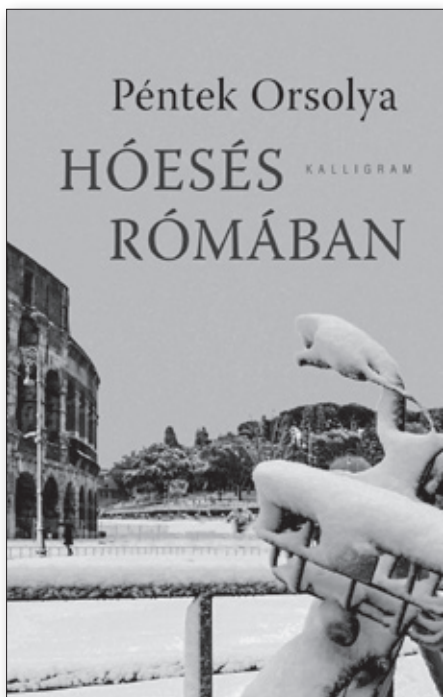
– Tizenkilenc – szólalt meg Jacopo, és Júlia szelíd gúnyt érzett a hangjában. Megint megbeszélték, hogy majd találkoznak, és Júlia hosszan nézett a fiú után, aki a vállára dobta a szatyrot, úgy cipelte haza a zöldséget Caterina után, aki meghízott, és az egyik lábát kisé húzta maga után. Elindult utánuk, aztán elszégyellte magát, és lefordult az első utcán.

Csepegni kezdett, aztán a csepegésből sűrű, apró szemű eső lett. Körülnézett, majd megindult az orra után. Ahogy felmorajlott az ég, és kettéhasította egy villám a Gianicolo felett az eget, befutott a Pantheonba az eső elől, és felnézett a kupola nyílásán át az égre.

Eszébe jutott a tibeti szerzetes, és a reggelek, amikor dolgokra ébredt, amelyeket mint-ha réges-rég tudott volna, de mégiscsak álmában jutottak volna eszébe. Néha úgy tűnt, éjjel beszélgetett vele, néha úgy, magában ül valahol, amíg ki nem világosodik.

Ahogy áttetszőbb és áttetszőbb lett a világ, főleg ezeken a különös reggeleken, Júlia néha beleolvasott a könyvbe, amit a bécsi pincér adott a kezébe. Néha két oldalt, néha négyet, néha csak két sort olvasott, összevissza, ahol kinyílt a könyv. Úgy rakta aztán össze, mint egy puzzle összekevert darabjait. Néha nagyobb, néha kisebb rész állt össze, és Júlia reggelről reggelre könnyebb lett.

Egyetlen könyv. Lehetne az Őszövetség is. Vagy az Új – gondolta, aztán ment a dolgára.

Péntek Orsolya: író, festőművész. Kötetei: *Az őszön egy rőtbarna komondor borongol keresztül* (vers, 2002, Fekete Zongora), *Az Andalúz lányai* (regény, 2014, Kalligram), *Dorka könyve* (regény, 2017, Kalligram). A *Hóesés Rómában* című regénye szintén a kiadónknál jelenik meg.